

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104712

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA Matèria: TEORIA I CONTEXT

Curs: TERCER

Semestre: SEGON

Equip docent: Antonio Ontañón, Albert Lladó

Hores de dedicació: 150h Hores lectives: 54h Hores autònomes: 96h

CONTINGUTS DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de caràcter obligatori i de metodologia teoricopràctica. S'entén la pràctica, d'aquesta manera, com una dimensió articulada amb les de teoria, praxi i poiesis, tant en relació amb les situacions, processos i contextos que s'aborden i en els quals aquesta articulació es dona, com en relació al propi context pedagògic d'aprenentatges i activitats. Sobre la base d'això, l'objectiu general de la matèria és posar èmfasi en la relació, implicació i mútua incidència entre les arts i els dissenys i el seu context, interdependent i circumdant.

En les quatre assignatures que componen la matèria s'enfortirà la disposició investigadora d'els/les alumnes des de la condició del pensament crític, situat i contextual en, per a i a través de les arts i els dissenys; s'abordaran, de forma àmplia i oberta, marcs teòrics, discursos, conceptes i metodologies procedents de camps de saber tant de les ciències socials com dels estudis científics-tècnics; s'incidirà en la reflexió i projecció de les pràctiques d'els/les alumnes en i per al context, tant professional com acadèmic.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ A LA RECERCA EN ART I DISSENY

ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 1

ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 2

PROFESSIÓ I CONTEXT

ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 2.

La finalitat d'aquesta assignatura (continuació d'Estudis Crítics i Culturals 1) és la d'oferir als estudiants les eines metodològiques i conceptuals apropiades per a continuar la seva formació com a investigadors en el camp de l'art i el disseny. El títol de l'assignatura, fa referència a la diversitat temàtica i metodològica amb la qual treballarem. Els estudis culturals, des de la defensa de la convivència de diverses metodologies d'anàlisi, també han presentat una visió crítica i transformadora de la cultura i la societat. D'aquesta manera són uns estudis que sorgeixen del context contemporani i pretenen abordar amb renovades eines metodològiques els problemes més importants de l'àmbit cultural.

El model de producció cultural dominant, generat sota el règim de l'anomenat "capitalisme cognitiu o comunicatiu", es fonamenta en un conjunt de sistemes de valor, formes d'organització, i actituds estètiques, que s'inscriuen en primer lloc, en canvis substancials en les institucions culturals i educatives, però també en la producció de la nostra subjectivitat, les formes de vida urbanes, els món digitals i les condicions del treball.

El context implica una idea de teixit i al mateix temps una idea de text. En aquesta assignatura volem descriure i analitzar els principals fils que formen la realitat del context i al mateix temps volem llegir, interpretar allò que els contextos contemporanis diuen. Sobretot en el qual té relació amb la nostra experiència quotidiana i amb el nostre entorn immediat. La relació amb l'art i el disseny és doble. D'una banda aquestes disciplines han realitzat en els últims anys un gir molt marcat cap al context social i polític que volem analitzar, però d'altra banda les característiques d'aquestes creacions contemporànies estan molt influenciades pel context en el qual s'insereixen. Els principals corrents polítics i socials de la nostra contemporaneïtat seran estudiades a partir de les conseqüències concretes que produeixen en la realitat i sobretot a partir de les seves contradiccions: tensions, desigualtat, atur, desnonaments, precarització de l'estat del benestar, etc. Finalment, s'analitzaran les noves formes de construcció d'alternatives que ja estan en marxa en el nostre context: des dels nous mitjans de comunicació crítics fins al cooperativisme ecològic, etc.

Durant el segon semestre es presentaran tres eixos temàtics que serviran per a centrar el treball crític sobre el context contemporani. Els continguts i les metodologies d'aquesta assignatura estaran en contacte permanent amb altres assignatures per a no perdre una visió unitària de la relació entre teoria i pràctica de l'art i el disseny.

OBJECTIUS

Reflexionar de manera crítica. Analitzar de manera racional i sensible. Explorar nous aspectes de la realitat. Imaginar propostes diferents a les convencionals. Aprendre a formular preguntes i imaginar respostes. Aprofundir en l'ús de les eines conceptuals per a fer recerca. Arribats a aquest tercer curs de Grau és molt important treballar perquè l'alumnat sigui capaç de desenvolupar la seva autonomia, compromís i capacitat de recerca individual que tindran continuïtat en el TFG, Treball Final de Grau.

CONTINGUTS

L'objectiu d'aquesta segona part de l'assignatura serà aproximar-nos a la crítica del present com una dimensió en la qual intervenen, a partir de la seva dimensió material i sensible, les pràctiques d'arts i disseny contemporànies. Es tractarà de situar el present com a problema i explorar la manera en què constitueix un espai crític compartit tant per al pensament com per a les pràctiques artístiques de disseny.

A través d'una estructura en seminaris, s'abordaran diferents maneres d'aproximar-nos al present desplegant, a partir d'aquest, el vincle

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

amb la manera en què les arts i el disseny efectuen una crítica d'aquest.
Els continguts de l'assignatura s'articulen a partir de tres preguntes:

—1) Introducció. Com funciona el capitalisme cognitiu?

Les noves formes d'acumulació de capital en la societat contemporània.

—2) Estem cansats de la societat del cansament?

Temps: Acceleració, soroll i experiència. El segrest del present. Cronos i Aión.

(Docent: Albert Lladó.)

—3) El treball ens construeix com a persones i ciutadans?

Visió bíblica. Visió històrica. Visió capitalista. Visió marxista. Esclaus i amos. Artesans i senyors feudals. Obrers i empresaris. Precaris i capitalisme cognitiu. La "labor" en Hannah Arendt, l'alienació. L'atur i la renda bàsica universal.

(Docent: Antonio Ontañón)

METODOLOGIA

La metodologia emprada es defineix des de l'equilibri entre les activitats dirigides (28%), supervisades (28%) i autònomes (28%). D'altra banda, les activitats d'avaluació amb un 16% dels crèdits agafa una importància que va més enllà de les qualificacions. Entenem doncs que l'avaluació és una activitat formativa més, reforçant el caràcter d'avaluació contínua de l'assignatura, intercalant-se al llarg del curs entre les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

La metodologia d'aquesta assignatura es basa en tres objectius: en primer lloc crear un procés d'aprenentatge conceptual i experiencial de caràcter teoricopràctic, en segon lloc estimular la lectura crítica i ampliar les eines per a la comprensió, síntesi i comunicació escrita i oral. En tercer lloc, el cultiu de les habilitats i recursos per a la recerca. Aquests objectius es formalitzaran mitjançant la combinació de:

Exposicions teòriques.

Discussió de lectures i visionat de materials audiovisuals, alguns obligatoris i altres seleccionats tan per les docents com per l'alumnat.

Visites d'agents culturals a l'aula o bé visites en espais culturals de la ciutat.

Realització d'exercicis pràctics a través de processos de recerca individual i en grup, que s'aniran pantant i tutoritzant al llarg del semestre.

Elaboració d'un treball grupal que posi l'accent en la recerca i la documentació dels processos d'aprenentatge.

En tots els casos, el debat entre alumnat, agents convidats i docents serà clau per a adquirir i posar en pràctica els continguts treballats i investigats.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 22,5h (15%) Hores activitats supervisades: 30h (20%) Hores aprenentatge autònom: 97h (65%) Hores activitats d'avaluació: 7,5h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts. Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat. Descripció: Cada docent tindrà assignat un grup que s'intercanviarà durant la segona meitat de semestre. D'aquesta manera, els dos grups que conformen l'assignatura tindran accés als mateixos continguts per part dels dos docents que la imparteixen. El primer semestre està format per 2 blocs conceptuals amb sessions d'utilitat **teòrico-pràctiques que facilitin la plena integració dels coneixements necessaris.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller. Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Segui- ment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Els treballs es duren a terme de manera personal i/o en grup valorant especialment la participació de l'alumnat en les activitats i la seva implicació des de la pràctica col·laborativa. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per a conèixer el nivell reeixit per l'alumnat i poder incidir en aquells que tinguin més dificultats.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals *i matèrics.

Descripció: L'alumnat farà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin: recerca i recopilació d'informació, reflexió, anàlisi, etc. Així mateix realitzarà un dossier recopilatori de tot el procés.

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals. Descripció: Tutories individuals o reflexions en grup del resultat general en les diferents fases d'aquesta.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

SISTEMA D'AVUACIÓ

La nota final de l'assignatura tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. El contingut de cada treball s'especificarà en l'enunciat corresponent.

FASE 1. TREBALL INDIVIDUAL:

- Al final dels eixos temàtics (cansament i treball) haurà de lliurar-se un breu assaig (Màxim: 5000 caràcters).
- El treball de cada eix consistirà a situar tant el pensament contemporani com les pràctiques d'art i disseny en relació a una crítica del present.
- El text haurà de tenir un format d'article argumentatiu amb una introducció, un desenvolupament de les qüestions tractades i un tancament.
- El document haurà de ser penjat en la seva corresponent carpeta de Teams en Word (cos 12, interlineat senzill) És imprescindible enviar còpia per correu electrònic al professor del mòdul per a ser avaluat, i rebre la corresponent valoració.

FASE 2. TREBALL EN GRUP:

El treball grupal (grups de màxim 6 persones) consisteix en la realització d'un fanzine (pot ser a través de l'eina digital <https://hotglue.me> o en format analògic, en paper).

Pautes per a la seva realització:

- 1) El grup treballarà el contingut i la publicació d'un fanzine en línia (imitant el disseny del samizdat) en el qual hauran d'incloure "notícies" creades a través de text, àudio i/o vídeo.
- 2) El contingut d'aquest "periòdic clandestí" haurà d'atendre els eixos temàtics treballats a l'aula (cansament i/o treball).
- 3) El contingut, textual i audiovisual, haurà d'atendre la "mirada desplaçada" de l'actualitat, intentant sortejar l'espiral del silenci dels mass media, i proposant una perspectiva crítica del present.
- 4) El grup presentarà el treball en classe, explicant el procés de selecció i jerarquia de la informació oferta en el projecte.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMUNA A LA MATÈRIA

Avaluació contínua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (35%) Avaluació contínua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (35%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (30%)

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS. RECUPERACIÓ

En cas de no lliurar 1 dels assajos (i la corresponent participació en el debat) es podrà optar a la recuperació de l'assignatura. No obstant això, si no es lliuren cap dels 2 assajos l'assignatura quedarà suspesa i no serà recuperable.

Si un dels dos treballs individuals està suspès amb un 4, o més, podrà fer mitjana amb l'altre. Si la mitjana no arriba a l'aprovat, serà necessari recuperar el que estigui suspès (durant el període recuperació).

Si un dels dos treballs individuals està suspès amb nota inferior a 4, és necessari recuperar-ho (durant el període recuperació).

Si se suspelen els 2 treballs individuals (4 o més) es podran recuperar en la setmana de recuperació.

Si se suspelen els 2 treballs individuals amb 3,99 o menys en mitjana, no es pot optar a recuperació.

Si se suspèn el treball grupal, hi haurà opció a recuperar-lo si la nota està entre 4,00 i 4,99

RESULTATS D'APRENTATGE

RRAA de la titulació.

KT01. Identificar els continguts, llenguatges i perspectives fonamentals per a l'anàlisi de la pràctica cultural contemporània en les seves diverses manifestacions.

KT06. Relacionar l'experiència singular de l'estudiant amb la realitat global contemporània en la presa de posició respecte al projecte propi.

ST03. Analitzar la relació entre els processos creatius en art i disseny i els processos de transformació social en entorns nous i contextos canviants i multidisciplinaris.

ST06. Comunicar de manera oral, visual i escrita els resultats d'un projecte propi, les seves conclusions i els coneixements i raons últimes que els sustenten d'un mode clar i concís a públics especialitzats o no.

CT04. Examinar on i per què les organitzacions públiques o privades utilitzen la tecnologia contemporània de la informació i la comunicació posant èmfasi en els principis del tractament ètic de la informació.

RR AA de la matèria.

KM25 Identificar les lògiques socials i culturals que influeixen en els diferents àmbits de les arts i els dissenys (KT03)

SM22 Crear assajos sobre art i disseny utilitzant una escriptura situada i considerant preposicions (amb, des de, contra, per a, segons...) i el seu impacte en el significat del text (ST05)

SM24 Demostrar una actitud crítica cap a la realitat social, cultural i mediambiental assajant alternatives mitjançant interrogants que la qüestionin. (ST03)

RRAA de l'assignatura.

CA Identificar en l'ús propi de cada estudiant de les TIC les característiques concretes del capitalisme cognitiu.

SA Redactar escrits de caràcter crític tant de manera individual com col·lectiva que comuniquin de manera adequada els arguments fonamentals del seu posicionament davant els temes tractats

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

CA Adaptar els continguts crítics de l'assignatura a l'elaboració dels projectes d'art i disseny.

BIBLIOGRAFIA

Arendt, Hannah, *La *condició humana, *labutxaca*, 2018

Baricco, Alessandro. *The Game*. Anagrama, 2019.

Byung-Chul Han. *La societat del cansament*. Herder, 2012.

Cevasco, Maria Elisa. *Deu lliçons sobre estudis culturals*. La Marca editora, 2018

Debord, Guy. *La societat de l'espectacle*, Pre-textos, 2003

Espluga, Eudald. *No siguis tu mateix*. Paidós, 2021.

Fernández Buey, Francisco. *Marx (sense *ismos)*. El Vell Talp, 1999

Fumagalli, Andrea. *Bioeconomia i capitalisme cognitiu. Cap a un paradigma de l'acumulació*. Traficants de somnis, 2010.

Hall, Stuart. *La cultura i el poder. Converses sobre els Cultural *Studies*. Amorrortu, 2011

Lladó, Albert. *La mirada lúcida*. Anagrama, 2019.

Peirano, Marta. *L'enemic coneix el sistema*. Debat, 2019.

Peran, Martí. *Indisposició general. Assaig sobre la fatiga*. Hiru, 2016.

Safranski, Rüdiger. *Sobre el temps*. Katz, 2013.

Sibilia, Paula. *L'home postorgànic. Cos, subjectivitat i tecnologies digitals*. F.C.E, 2009.

Simón, Patricia. *Por*. Debat, 2022.

Srnicek, Nick. *Capitalisme de plataformes*. Caixa Negra, 2018.

VV.AA. *Capitalisme cognitiu, propietat intel·lectual i creació col·lectiva*. Traficants de somnis, 2004.